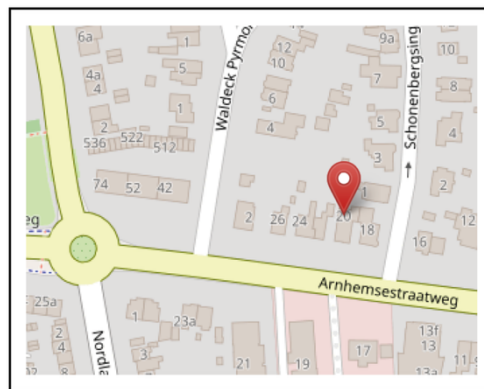

Villa Middelharnis
Arnhemsestraatweg 20
6881 NG Velp

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000240
Inschrijving register 22 november 2008
Kadastrale aanduiding Velp F 640

Historie en ligging:

Deze verhoogd gelegen villa aan de Arnhemsestraatweg is gelegen op het terrein van het villapark 'Ma Retraite', dat in 1903 werd aangelegd op het toenmalige landgoed Schoonenberg. Het huis Schoonenberg werd aan het begin van de negentiende eeuw gebouwd voor de kunstschilder Taco Scheltema (1760-1837) die o.a. lid was van het kerkbestuur van de Nederlands Hervormde kerk. Na de dood van Scheltema in 1837 werd het landgoed vervolgens bewoond door Freule v.d. Burch v. Spieringshoek, N.M.C. Verwey Méjan en Ch. van Roosmale Nepveu. Na de dood van de laatste werd het landgoed (7000 m²) voor f91000,- verkocht aan de 'Maatschappij tot Exploitatie van Bouwterreinen', die er een tweede villapark stichtte (het eerste was villapark Overbeek).

Ondertussen was de naam 'Schoonenberg' gewijzigd in 'Ma Retraite'. W. Honig, die technisch directeur van de 'Maatschappij tot Exploitatie van Bouwterreinen' was, vond op het terrein een grote hoeveelheid wit zand en bouwde op het terrein een fabriek die de voorloper werd van de 'N.V. Vigorese Cement-Industrie "de Meteor"'. Honig was tevens gemeenteopzichter en architect en direct betrokken bij de aanleg en de bouw van het villapark. Hij ontwierp op dit terrein en elders in Velp enkele woonhuizen.

Het huis 'Ma Retraite' waarnaar het villapark werd vernoemd werd in 1929 afgebroken en het vrijgekomen terrein voor nieuwe villabouw verkaveld. Het huis Arnhemsestraatweg 20 werd rond 1904 gebouwd, waarschijnlijk door W. Honig die ook het naast gelegen pand bouwde. Van het pand is een verbouwing uit 1911 bekend, uitgevoerd door W. Honing in opdracht van Van Geldrop. De verbouwing bestond uit het aanbouwen van een kamer aan de achterzijde. De bouwstijl van het pand vertoont invloeden van de Overgangsarchitectuur. Deze term is van toepassing op veel bouwwerken die rond de eeuwwisseling zijn ontstaan en die een overgang vormen van de neostijlen en historisme naar een meer moderne, niet of nog weinig aan historische stijlelementen gebonden architectuur.

Dit pand ligt op een lichte verhoging en heeft een moderne tuinaanleg aan de voor- en zijkanten. Er is géén achtertuin. Aan de straatzijde bevindt zich een ijzeren spijlenhek, gevat in moderne gemetselde hekpalen. Oorspronkelijk had het pand de naam 'Middelharnis'.

Plattegrond en opbouw:

Het op rechthoekige grondslag gebouwde pand heeft twee bouwlagen en een zolderverdieping. De gevels zijn gemetseld in kruisverband. Om het pand loopt een gepleisterde en grijs geschilderde plint. Deze plint wordt aan de bovenzijde afgesloten met een koppenlaag uit gele verblendsteen. Ook ter hoogte van de bovendorpels van de vensters op de begane grond en ter hoogte van de tussen- en bovendorpels van de verdieping vensters bevinden zich decoratieve banden uit gele verblendsteen. De boven de vensters aangebrachte korfbogen bevatten metselmozaïek met verblend-

stenen. Het pand wordt gedekt door een overstekend samengesteld dak gesneden houten klossen met aan de voorzijde een schild. Het dak is belegd met rode Tuiles du Nord pannen. Aan voor- en achterzijde van het dak bevinden zich geprofileerde windveren.

Voorgevel:

De voorgevel heeft aan de rechterzijde een over twee bouwlagen lopende risaliet, die de dakrand doorsnijdt en eindigt in een gedeeltelijk gepleisterde topgevel met gebogen houten delen. Dit gedeelte van de topgevel rust op consoles in gele verblendsteen en wordt bedekt met een zadeldak met een geprofileerde windveer. In de risaliet bevindt zich de ingangspartij, die oorspronkelijk een paneeldeur met een ijzeren deurrooster bevatte. In het bovenlicht bevond zich een glas-in-loodraam met Art Nouveau motieven. Deur en bovenlicht zijn vernieuwd. Boven de ingang bevindt zich nog een oorspronkelijk T-schuifraam, waarvan het bovenlicht een glas-in-loodvulling met blank glas heeft. Het venster had oorspronkelijk persiënnes. Het ingangsportiek, het venster en alle andere vensters zijn aan de bovenzijde afgesloten met een korfboog met een alternerende gele verblendsteendecoratie. Ter hoogte van de bovendorpel van de voordeur en de tussen en bovendorpel van het venster op de verdieping bevinden zich decoratieve banden uit gele verblendsteen. Het terugliggende geveldeel links naast de ingangsrisaliet heeft over de hele breedte een serre, die oorspronkelijk voorzien was van houten rolluikbakken. Daarboven bevindt zich een overdekt balkon dat steunt op eenvoudige houten staanders met gestyleerde gekromde schoren. De houten balustrade heeft in het midden een halfcircelvormig decoratief element, dat doorsneden wordt door een aantal diagonalen. De balkondeur is uitgevoerd als schuifdeur en wordt aan de bovenzijde afgesloten met een bovenlicht met getint glas-in-lood en een korfboog met vernieuwde invulling. Het afdak van het balkon wordt gevormd door het doorlopende dakschild. Op het dakschild bevindt zich een eenvoudige dakkapel met draairamen.

Linker zijgevel:

Deze gevel heeft links een in 1911 door W. Honig ontworpen aanbouw met één bouwlaag. In deze aanbouw bevinden zich aan deze zijde drie schuiframen met een blanke glas-in-loodvulling en houten vensterdorpels. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een bakgoot op klossen. De sierbanden uit verblendsteen en de gepleisterde plint lopen in dit aangebouwde gedeelte op dezelfde hoogte door. De linkerzijgevel van het hoofdblok heeft links een schuivende tuindeur met middenstijl en panelen op de onder helft. Het bovenlicht is gevuld met blank glas-in-lood. De deur heeft persiënnes. Op de verdieping bevinden zich links een T-schuifraam als vernoemd en rechts een T-schuifraam waarvan het bovenlicht eveneens een middenstijl heeft. Rechts van de tuindeur bevindt zich een T-schuifraam als vernoemd. De vensters worden aan de bovenzijde afgesloten met een korfboog zoals in de voorgevel. Op het overstekende dakschild staat een een gemetselde schoorsteen.

Achtergevel:

De achtergevel is met uitzondering van een terugliggend gedeelte op de verdieping aan de linkerkant, blind. In dit gedeelte bevindt zich een niet oorspronkelijke deur met luik, die uitkomt op een plat dak met niet oorspronkelijke houten balustrade. Het platte dak bevindt zich op het niet terugspringende gedeelte op de begane grond. Uit het dakschild is een stuk gespaard ter plaatse van de inspringende gevel.

Rechter zijgevel:

Deze gevel is nagenoeg blind uitgevoerd. Ter hoogte van de bovendorpel van de ingangspartij aan de voorzijde bevindt zich in deze gevel een rond venster met glas-in-loodvulling. Rechts daarvan nog twee rechthoekige draairaampjes met spijlen en houten dorpels en op de verdieping een nog kleiner venster. Het doorgetrokken één laags gedeelte waarin zich de keuken bevindt heeft een niet oorspronkelijk 6-delig venster. Tegen dit keukengedeelte is een moderne garage gebouwd. Op het dakschild bevindt zich een schoorsteen.

Interieur:

In het pand zijn diverse originele interieuronderdelen aanwezig. Het meest opvallende zijn de gang en het tochtportaal, die tot ongeveer een meter boven de vloer betegeld is met tegels met florale Art Nouveau motieven. De basiskleuren van de tegels zijn wit, geel, groen en grijs. In de gang bevinden zich verder nog een marmeren vloer, een plafond met een gestucte sierlijst, eveneens met florale motieven als stengels en margrietten, een trap met gietijzeren balusters en een houten trappaal met granaatappel. Halverwege de trap bevindt zich in de muurzijde een rond venster met daarin een kleurig glas-in-loodraam uit de bouwtijd met een landschapsvoorstelling. Alle deuren zijn uitgevoerd als paneeldeuren. Het sanitaire gedeelte bevat nog een gietijzeren stortbak. De kamer-en-suite die zich achter de serre bevindt heeft twee stucplafonds. Tussen de kamers bevinden zich schuifdeuren met glasvulling (kathedraalglas). In één van de hoeken van de kamer bevindt zich nog een schouw, terwijl ook in de in 1911 aangebouwde kamer nog een schouw in Art-Nouveau stijl aanwezig is.

Reden van plaatsing:

Het pand bezit stedenbouwkundige waarde:

- Het pand vormt een opvallend en stedenbouwkundig belangrijk element in het straatbeeld van de Arnhemsestraatweg. Samen met het naastgelegen pand, Arnhemsestraatweg 18, dat eveneens door W. Honig werd gebouwd in 1904, vormt het pand een onderdeel van het in 1903 aangelegde villapark "Ma Retraite". Het heeft als zodanig ook een ensemblewaarde.

Het pand bezit architectuurhistorische waarde:

- omwille van de gaaf bewaard gebleven hoofdvorm, de detaillering en het materiaalgebruik; Opvallende onderdelen aan het pand zijn de serre met het daarboven aangebrachte balkon.
- als goed voorbeeld van een villa met kenmerken van de voor de periode 1900-1910 karakteristieke overgangsarchitectuur.
- vanwege meerdere waardevolle en voor de gemeente Rheden zeldzame interieuronderdelen, zoals de in Art Nouveau stijl uitgevoerde tegels, de stuclijsten met florale motieven op het plafond en het ronde glas-in-loodraam in het trapgat.

Voldoet aan de basisnormen a en b alsmede aan de meerwaarden 1a, 1c, 1d, 2a, 2c, 2d, 2e. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 1, sub a, b en c van de gemeentelijke monumentenverordening.

Voorgevel Villa Middelharnis– 2016

Foto: Tonny Hoevers / Fotoclub Veluwezoom

© CC BY-NC-ND